

Shu bilan birga, ziyorat turizmining rivojlanishida bir qator muammolar ham mavjud. Infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, xizmat ko'rsatish sifatining pastligi, mahalliy aholining turizmdan foydalana olish darajasining pastligi va reklama faoliyatining etishmasligi kabi omillar viloyatning turizm salohiyatini to'liq amalga oshirishga to'sqinlik qilmoqda. Bu muammolarni hal qilish uchun zamonaviy transport tizimini rivojlantirish, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, mahalliy aholini turizm faoliyatiga jalb qilish, reklama va marketingni kuchaytirish, shuningdek, ziyoratgohlarni saqlash va konservatsiya qilish bo'yicha chora-tadbirlar ko'rish zarur.

Umuman olganda, Xorazm viloyatidagi ziyorat turizmi sohasining rivojlanishi, uning salohiyatini to'liq amalga oshirish uchun zarur bo'lgan chora-tadbirlar bilan bog'liq. Agar muammolarni samarali yechish uchun tegishli chora-tadbirlar amalga oshirilsa, Xorazm viloyati ziyorat turizmi sohasida yirik markazga aylanishi va mamlakatning iqtisodiy o'sishiga sezilarli hissa qo'shishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Yusupov, M. A. (2023). Ziyorat turizmi va uning iqtisodiy ahamiyati. Tashkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
2. Mamatov, S. K., & Qosimov, B. S. (2022). Turizm va madaniy merosni saqlash. O'zbekiston turizm ilmiy jurnali, 12(2), 45-52.
3. Jahon Sayyohlik Tashkiloti (UNWTO). (2022). Pilgrimage tourism: Trends and opportunities. <https://www.unwto.org>

BUXORO VILOYATIDA ZIYORAT TURIZMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Abdusalomova Farida Olimjon qizi

O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi, magistranti

Ilmiy rahbar: DSc, prof. O.Astanakulov

abdusalomovafarida5@gmail.com

Annotatsiya: Bugungi kunda turizm eng jadal rivojlanayotgan va ahamiyatli soha sifatida e'tirof etiladi. Jahon iqtisodiy o'sishining asosiy omili sifatida turizm e'tirof etiladi. Buxoro o'zining boy tarixi, madaniyati, ilm-fan rivojidagi o'rni bilan "Sharq durdonasi" nomi bilan mashhur. Bu noyob me'moriy yodgorliklarga ega voqea, buyuk allomalar yetishib chiqqan zamindir. Ushbu maqolada turizm infratuzilmasini rivojlantirish, xizmat sifatini oshirish va innovatsion yondashuvlardan foydalanish imkoniyatlari muhokama qilinadi va Buxoroda turizmning rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: turizm, iqtisodiy o'sish, farovonlik, turizm islohatlari, ziyoratgohlar, ziyoratchi, potentsial, texnik-iqtisodiy asoslar.

Аннотация: Сегодня туризм признан одной из наиболее динамично развивающихся и значимых отраслей. Он рассматривается как важнейший фактор глобального экономического роста. Бухара, с её богатым историческим и культурным наследием, а также значительным вкладом в развитие науки, широко известна как «Жемчужина Востока». Этот оазис уникальных архитектурных памятников является родиной великих учёных и мыслителей. В данной статье рассматриваются возможности развития туристической инфраструктуры, улучшения качества обслуживания и внедрения инновационных подходов, а также проводится анализ тенденций и перспектив развития туризма в Бухаре.

Ключевые слова: туризм, экономический рост, благосостояние, реформы в туризме, достопримечательности, паломник, потенциал, технико-экономические основы.

Abstract: Today, tourism is recognized as one of the most rapidly developing and important sectors. It is considered a key driver of global economic growth. Bukhara, with its rich history, culture, and significant role in the advancement of science, is renowned as the "Pearl of the East". This city, an oasis of unique architectural monuments, is the birthplace of great scholars. This article discusses opportunities for developing tourism infrastructure, enhancing service

quality, and utilizing innovative approaches, while also analyzing the trends and prospects for tourism development in Bukhara.

Keywords: tourism, economic growth, prosperity, tourism reforms, places of pilgrimage, pilgrim, potential, technical and economic foundations.

Kirish: Buxoro viloyati, tarixan “Muqaddas Buxoro” nomi bilan mashhur boʻlgan shahar, nafaqat Oʻzbekistonning, balki butun musulmon dunyosining diniy, madaniy va tarixiy merosi markazi sifatida tan olingan. Ziyorat turizmi bu yerda turizmning asosiy yoʻnalishi boʻlib, uni rivojlantirish nafaqat iqtisodiy barqarorlikka, balki madaniy qadriyatlarning asrab-avaylanishiga ham xizmat qiladi. Buxoroda 2023-yilda yirik turistik tadbirlar oʻtkazilishi natijasida turistlar oqimi 3,5 millionga yetdi. Bahouddin Naqshband majmuasi va Ismoil Somoniy maqbarasi kabi ziyorat maskanlari yil davomida 2,2 million ziyoratchini qabul qildi. Bu koʻrsatkichlar ziyorat turizmining viloyat iqtisodiyotidagi salmogʻi oshib borayotganini koʻrsatad³⁵i. Hududda ziyorat turizmini rivojlantirishning ustuvor yoʻnalishlarini shakllantirish va yetarli darajada infratuzilmani yaxshilash yuqori ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism: Butun dunyoda turizm keng miqyosda rivojlanmoqda, rivojlanish sari u yangi yoʻnalishlar va sayyohlik joylari bilan boyib bormoqda. Qadimiy Buxoro Vatanimizning sayyohlar va xorijlik mehmonlar eng koʻp tashrif buyuradigan hududlaridan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, turizm foydali soha sifatida nafaqat iqtisodiyotni, balki butun jamiyatni jonlantirish va modernizatsiya qilishning muayyan mexanizmi sifatida hayotimizda oʻrin egallaydi. Eng muhim masalalardan biri turistlarga sifatli xizmat koʻrsatish, ular Buxoroda uzoqroq qolishlari va bu yerga qayta-qayta kelishni istashlaridir. Viloyat turizm va madaniy meros bosh boshqarmasi tomonidan infratuzilma obyektlari sonini koʻpaytirish, xizmat koʻrsatish koʻlamini kengaytirish, xodimlarning kasb mahoratini oshirish, tajriba almashishga xorijlik mutaxassislarni jalb etish, malaka oshirish kurslarini tashkil etish yoʻlga qoʻyilmoqda. Bularning natijasi oʻlaroq Buxoroga tashrif buyuradigan turistlar soni yildan- yilga oshib bormoqda.

6-Jadval

2023- Yilda Buxoroga tashrif buyurgan sayyohlar (davlatlar kesimida)³⁶

Mamlakatlar	Turistlar soni		2022 yilga nisbatan (foizlarda)
Yevropa davlatlaridan	285,5	ming	 +210,0%
Amerika qitʼasidan	24,2	ming	 +193,5%
Osiyo qitʼasidan	281,8	ming	 +272,3%
MDH davlatlaridan	790,9	ming	 +265,0%
Boshqalar	5,5	ming	 +239,0%

Turizm sizga dam olishni boshqa xalqning turmush tarzi, tarixi va madaniyati haqidagi bilimlar bilan muvaffaqiyatli uygʻunlashtirish imkonini beradi. Dunyoni oʻz koʻzi bilan koʻrish, oʻrganish, eshitish, boshqa xalqlar madaniyatining oʻziga xosligini his qilish turizmning tiklash

³⁵ <https://buxstat.uz/uz/matbuot-markazi/buxoro-yangiliklar/9347-7-oyda-qancha-turist-kelgan-eng-ko-p-tashrif-qaysi-davlatlardan>

³⁶ Muallif tomonidan ishlab chiqildi

funktsiyasining muhim tarkibiy qismlari bo'lib, ular o'zining ulkan insonparvarlik salohiyati bilan ajralib turadi.

Boshqa mamlakat yoki mintaqaning turmush tarzi, urf-odatlar bilan tanishish insonning ma'naviy dunyosiga qarashini boyitadi. Madaniyat milliy mustaqillik, suverenitet va o'zlikni rivojlantirish, saqlash va mustahkamlash jarayonining asosidir. YuNESKO pozitsiyasiga ko'ra, turizm madaniy-gumanitar rivojlanishning asosiy omillaridan biri bo'lib, "madaniyatlar o'rtasidagi muloqot"ni yo'lga qo'yish orqali tinchlikni saqlash va odamlarni yaqinlashtirishga xizmat qiladi.

Davlatimiz rahbarining 2022-yil 27-yanvardagi "Xizmat ko'rsatish va servis sohasini rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarorida mehmonxonalar, umumiy ovqatlanish va logistika xizmatlari, ko'ngilochar maskanlar tashkil etish, ularning sonini ko'paytirishga alohida e'tibor qaratilgan. turistlarga xizmat ko'rsatadigan chakana savdo do'konlari. Bularning barchasi sof raqobat muhitini yaratadi va xizmatlarni yaxshilash va diversifikatsiya qilishga olib keladi. Buxoro viloyatida turizm sohasida umumiy qiymati 847,9 milliard so'mlik 65 loyiha amalga oshirilmoqda³⁷.

Buxoro viloyatida ziyorat turizmini rivojlantirish istiqbollari juda katta. Quyidagi omillar bu istiqbollarni yanada kuchaytiradi:

Tarixiy va madaniy meros. Buxoro islomiy tarixda muhim rol o'ynagan. Masjidlar, madrasa va maqbaralar, masalan, Samanidlar maqbarasi va Buxoro qal'asi, ziyoratchilarni jalb qiladi. Tarixiy joylarning ko'pligi ziyorat turizmini rivojlantirish uchun katta imkoniyatdir. 2022-yilda viloyatda 50 dan ortiq yirik va kichik mehmonxonalar ish boshladi. Viloyatda faoliyat yuritayotgan mehmonxonalar 13 mingdan ortiq sayyohni qabul qila oladi. 30 mingga yaqin ish o'rni yaratildi. Bundan tashqari, sayyohlik qishloqlari va mahallalari, kafe va restoranlar, "Cho'l safari" ekskursiyalari sayyohlarni jalb qilishga, shu bois xorijiy valyutaning kirib kelishiga yordam beradi.

Birgina o'tgan yilning o'zida Buxoroga uch milliondan ortiq sayyoh tashrif buyurdi. Albatta, sayyohlarning umumiy sonida mahalliy sayyohlarning ulushi ko'pchilikni tashkil etadi. Ommaviy va sayyohlik tadbirlari – "Tilla kashtachilik va zargarlik buyumlari" xalqaro festivali, forum va seminarlar sayyohlar oqimini oshirishda alohida ahamiyat kasb etdi. Davlatimiz rahbari tashabbusi bilan ilk bor o'tkazilgan zardo'zlik va zargarlik buyumlari festivalida 50 ta davlatdan usta va hunarmandlar, san'atshunoslar, tarixchi va mutaxassislar, nufuzli mehmonlar ishtirok etdi. Butunjahon hunarmandlar kengashi Buxoroga "Jahon hunarmandlar shahri" maqomini berdi.

Buxoro ko'plab muqaddas shaxslar va olimlar bilan bog'liq, bu esa musulmon ziyoratchilari uchun uni muhim manzilga aylantiradi. Ziyorat qilish va ruhiy tajribalar izlash uchun kelayotganlar soni ortishi kutilmoqda.

Davlatning qo'llab-quvvatlashi. O'zbekiston hukumati turizmni rivojlantirishga qaratilgan bir qator dasturlarni amalga oshirmoqda. Infratuzilma va xizmat ko'rsatish sohasida sarmoya kiritilishi turizmni oshirishga yordam beradi.

Transport tizimining yaxshilanishi. Buxoroga kirish imkoniyatlari yaxshilanmoqda. Havo yo'llari va avtomobil transportining rivojlanishi sayyohlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratadi.

Ziyorat turizmini yanada rivojlantirish uchun madaniy tadbirlar va festivallar tashkil etish zarur. Bunday tadbirlar ziyoratchilarni jalb etishda muhim rol o'ynaydi va mahalliy aholini faol ishtirok etishga undaydi. Mahalliy jamoalar turizm jarayonida faol ishtirok etishi, sayyohlar uchun haqiqiy va qiziqarli tajribalar yaratadi. Bu mahalliy iqtisodiyotga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Buxoroning noyob xususiyatlarini taqdim etadigan samarali marketing strategiyalarini ishlab chiqish, ziyoratchilarni jalb qilishga yordam beradi. O'zbekistondagi boshqa ziyorat joylari bilan hamkorlik qilish ham foydali bo'ladi.

³⁷ <https://www.buxstat.uz/uz/matbuot-markazi/buxoro-yangiliklar/10512-buxoro-viloyatida-842-9-mlrd-so-mlik-qurilish-islari-bajarildi>

Buxoro viloyatida ziyoratchilarga xizmat ko'rsatish infratuzilmasi hali yetarli darajada rivojlanmagan. Yo'l tarmoqlari, transport infratuzilmasi va mehmonxona xizmatlari yanada yaxshilanishi zarur. Jumladan, 2023-yilda Buxoroda 25 ta yangi mehmonxona va 50 ta oilaviy mehmon uyi foydalanishga topshirildi. Yaqin kelajakda xalqaro standartlarga mos keluvchi yangi aeroport terminali qurilishi rejalashtirilmoqda.

Musulmon ziyoratchilar uchun maxsus halol turizm xizmatlarini rivojlantirish zarur. Masalan, halol sertifikatiga ega restoranlar, ibodat joylari va mehmonxona tarmoqlarini kengaytirish, ular uchun maxsus xizmat paketlarini ishlab chiqish kerak. 2022-yilda amalga oshirilgan dastlabki qadam sifatida, Buxorodagi 10 ta yirik mehmonxonaga halol sertifikati berildi.

Buxoro ziyorat turizmini xalqaro miqyosda targ'ib qilish muhim. Buning uchun xalqaro sayyohlik ko'rgazmalarida ishtirok etish, xorijiy turistik kompaniyalar bilan aloqalarni kuchaytirish zarur. 2023-yilda Buxoroning turizm salohiyatini namoyish etish uchun Berlinda va Dubayda bo'lib o'tgan xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etildi. Natijada, Germaniya va Malayziya bilan turistik oqimlarni oshirish bo'yicha kelishuvlar imzolandi.

Turistlar uchun qulay bo'lishi uchun mobil ilovalar, onlayn yo'riqnomalar va virtual turlar tashkil etish muhim. 2021-yilda "Virtual Bukhara" loyihasi ishga tushirildi, bu orqali asosiy ziyorat maskanlarini onlayn tomosha qilish mumkin. 2024-yilda ushbu platformani yangilash va sayyohlar uchun o'z tillarida ko'rsatuvlar taqdim etish rejalashtirilmoqda.

Ziyoratchilarga yuqori sifatli xizmat ko'rsatishni ta'minlash uchun maxsus malaka oshirish dasturlari tashkil etilishi lozim. 2023-yilda Buxoroda 1,200 nafar gid va turizm xodimlari maxsus o'quv dasturlarida ishtirok etdi. Bu ko'rsatkichni 2024-yilda yana 20 foizga oshirish maqsad qilingan.

Buxoro viloyatida ziyorat turizm imkoniyatlarini kengaytirish va turistlar uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish hamda hududning turistik jozibasini oshirish uchun bir qancha samarali takliflarni keltirib o'tish mumkin.

6-rasm. Ziyorat turizmini rivojlantirish bo'yicha takliflar³⁸

³⁸ Muallif tomonidan ishlab chiqildi

Buxorodagi asosiy ziyorat maskanlari atrofida turizm klasterlari tashkil etish orqali, sayyohlar uchun kompleks xizmatlar ko'rsatish tizimini yaratish. Masalan, Bahouddin Naqshband majmuasi atrofida zamonaviy tibbiy xizmat, halol restoranlar va suvenir do'konlari tashkil etilishi mumkin. Mahalliy va xalqaro ziyoratchilar uchun yillik festivallar tashkil etish. Masalan, "Naqshbandiy yo'li festivali" kabi tadbirlar xalqaro ziyorat turizmini rivojlantirish uchun katta imkoniyat yaratadi.

7-Jadval
2022 — 2026-yillarda Buxoro viloyatida turizm sohasini rivojlantirishning maqsadli ko'rsatkichlari³⁹

T/r	Ko'rsatkichlar nomi	2022	2023	2024	2025	2026
1	Ichki turistlar tashrifi soni (mln kishi)	2,4	2,9	3,4	3,8	4,1
2	Xorijiy sayyohlar soni (ming kishi)	450,0	900,0	1,200	1,500	1800
3	Xizmatlar eksporti (mln AQSh doll)	121	200	230	270	300
4	Joylashtirish vositalaridagi xonalar soni (ming)	5,399	6,131	6,721	7,336	7,976
5	Mehmonxonalar nomyer fondining bandlik darajasi	45,0	51,0	61,0	71,0	93,0
6	Joylashtirish vositalaridagi o'rinlar soni (ming)	12,147	13,672	14,902	16,182	17,512
7	Mehmonxonalar soni (dona)	178	198	218	238	258
8	Oilaviy mehmon uylari soni (dona)	264	314	325	335	345
9	Xostellar soni (dona)	55	61	66	71	76
10	Internet (4G va 5G texnologiyalarini hisobga olgan holda) qamrovi darajasini oshirib borish	7	8	9	10	11

Ziyorat turizmi sohasiga investitsiyalarni jalb qilish uchun tadbirkorlarga soliq imtiyozlari berish va subsidiyalar ajratish. 2022-yilda qabul qilingan "Ziyorat turizmini rivojlantirish to'g'risida"gi qarorga muvofiq, yangi mehmonxona va restoranlarni qurishda tadbirkorlarga 50 foizgacha subsidiyalar berila boshlandi. Xorijiy turistlar uchun to'g'ridan-to'g'ri Buxoroga

³⁹ Muallif tomonidan ishlab chiqildi

parvozlarni sonini oshirish zarur. Hozirda Buxoroga haftasiga 10 ta xalqaro aviareys mavjud bo'lib, 2025-yilgacha bu ko'rsatkichni 20 taga yetkazish rejalashtirilmoqda.

Ayni paytda Buxoro shahrida 40 ga yaqin madaniy tadbirlar, festival va yarmarkalar o'tkazilmoqda.⁴⁰ Jumladan: "Buxoro shahri kuni", "Buxoro hunarmandchiligi kuni", "Ipak va ziravorlar", "Palov bayrami" va boshqalar. Bu kabi madaniy tadbir va festivallarning muntazam ravishda o'tkazilib borishi hududda turizmning yanada rivojlanishi va taraqqiy etishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Buxoro viloyatida ham turizm salohiyatini yanada yuksaltirish, chet ellik sayyohlar oqimini, sayyohlik yo'nalishlarini ko'paytirish, yangi mehmonxona va mehmon uylari tashkil etish, xizmat ko'rsatishni yaxshilash borasida keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda.

Buni qadimiy va hamisha navqiron Buxoroga kelayotgan sayyohlar oqimi yildan-yilga ortib borayotgani misolida ham ko'rish mumkin. Statistik ma'lumotlarga nazar soladigan bo'lsak, agar 2021 yilda xorijlik sayyohlar soni 30 ming 800 nafarni tashkil etgan bo'lsa, 2022 yilda bu ko'rsatkich 550 ming nafarga yetdi. Joriy yilning birinchi choragida Buxoroni ko'rish istagini bildirgan xorijlik sayyohlar soni 400 ming nafarga yetdi.⁴¹ Agar 2022-yilda Buxoroga 3,5 million xorijiy va mahalliy sayyoh tashrif buyurgan bo'lsa, joriy yil oxiriga kelib bu ko'rsatkich 5 milliondan oshishi kutilmoqda. Demak, viloyatning turizm salohiyati yuksalib bormoqda.

Mahalliy va xorijiy sayyohlarning qadimiy shaharda qolish muddatini uzaytirish, buning uchun ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini yanada yuqori darajaga ko'tarish muhim vazifadir. Bu borada keyingi yillarda mazkur sohaga bevosita mas'ul bo'lgan viloyat madaniyat va turizm bosh boshqarmasi, Buxoro davlat muzey-qo'riqxonasi, "Hunarmand" uyushmasi viloyat bo'limi va boshqa boshqarmalar zimmasiga ham qator vazifalar yuklatildi.

Ziyoratchilarga nafaqat tarixiy obyektlarni, balki Buxoroning madaniyati va urf-odatlarini ko'rsatish uchun folklor dasturlarini tashkil etish muhim qadam bo'ldi. 2023-yilda "Buxoro tunlari" nomli kechki folklor tadbirlari tashkil etildi va bu ko'plab sayyohlarning qiziqishini orttirdi.

Buxoro viloyatida ziyorat turizmi rivojlanishi davom etmoqda, lekin uning to'liq salohiyati uchun kompleks yondashuv zarur. Bunda madaniy merosni saqlab qolish va infratuzilmani zamonaviylashtirish o'rtasida muvozanatni saqlash muhim. Mahalliy va xalqaro miqyosda marketingni kuchaytirish, yangi texnologiyalardan foydalanish va mahalliy aholini jalb qilish viloyatni ziyorat turizmi markazlaridan biriga aylantirishi mumkin. Buxoro viloyati turizm salohiyatiga ega bo'lgan yetakchi hududlardan biri hisoblanadi. Turizm sektori iqtisodiyotda ahamiyatli rol o'ynayotgan bo'lsa-da, mavjud infratuzilma va xizmat ko'rsatish sifatining rivoji global talablarni qondirish uchun zarurdir. Strategik yondashuv va barqaror rivojlanish orqali turizm viloyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini yangi bosqichga olib chiqishi mumkin.

Xulosa: Buxoro viloyatida ziyorat turizmini rivojlantirish istiqbollari chuqur tahlil qilinganda, bu hududning boy madaniy merosi va tarixiy obidalari global sayyohlik tarmog'ida muhim ahamiyat kasb etishi aniq ko'rinadi. Hududda mavjud ziyorat maskanlarini rekonstruksiya qilish va ularning dunyo miqyosidagi raqobatbardoshligini oshirish uchun raqamli texnologiyalar va innovatsion marketing yondashuvlaridan foydalanish zarur. Bundan tashqari, xalqaro standartlarga mos turizm infratuzilmasini shakllantirish, mehmonxona va transport xizmatlarini takomillashtirish, shuningdek, madaniy va diniy turizm yo'nalishlarida ilmiy asoslangan strategiyalarni ishlab chiqish katta iqtisodiy va ijtimoiy samaradorlikni ta'minlaydi. Mahalliy kadrlar salohiyatini oshirish va xizmat ko'rsatish sifatini yuqori darajaga ko'tarish orqali Buxoro nafaqat mintaqaviy, balki global miqyosdagi nufuzli turizm markaziga aylanish imkoniyatiga ega.

⁴⁰Bakhodirovna, U. A., & Ilkhomovna, Z. M. (2021). Tourist potential of the Bukhara region. *Researchjet journal of analysis and Inventions*, 2(04), 243-246.

⁴¹<http://old.muslim.uz/index.php/rus/novosti-2018/item/35823-turizm-vazhnyj-drajver-ekonomiki-bukhary>

Shu sababli, kompleks rivojlanish choralari ilmiy asoslangan strategik rejalashtirish va davlat-hususi sheriklikni faollashtirish orqali amalga oshirilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022 yil 28 sentyabrdagi "2022-2026 yillarda Buxoro viloyatida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida"gi 543-sonli Qarori.
2. Narziev, M., Ermakov, A. and Babakulov, A. (2015). Current state and development trends of the tourism and hospitality industry in Uzbekistan. Service plus, No. 2 (9), 42-43.
3. Ruziev, Sh. (2018). Assessment of the tourism potential of historical and cultural tourism of the Republic of Uzbekistan. Regional problems of economic transformation, No. 4, 77-78.
4. Karakulov, N., Amanbayeva, Z., Sultanova, N. and Khidirov, M. (2018). Development of tourism in Uzbekistan. European Scientific review, 13-15.
5. Umarova, G. (2018). Tourism opportunities in Uzbekistan and its importance in increasing employment. Symbol of science, No. 7, 95-97.
6. Allayarov, S. (2019). The role of transport services in the tourism industry of regions is considered. International scientific review, 35-37.
7. Bakaev Z.T. Ichki va kiruvchi turizmni rivojlantirishning tashkiliy iqtisodiy mexanizmi Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori ilmiy darajasini olish uchun taqdim etilgan avtoreferat. Toshkent – 2021
8. Xasanova G.D. O'zbekistonda turizmning rivojlantirilishi (Buxoro viloyati misolida). "Xalqaro va ichki turizmni rivojlantirish muammolari". Respublika ilmiy-amaliy anjuman. Samarqand. 2016. 204-208 b
9. Xasanova G.D. Buxoro viloyatida vujudga kelayotgan yangi turistik hududlar. "Barqaror raqobatbardosh turistik hududlarni shakllantirishning ustuvor yo'nalishlari: innovatsion boshqaruv, xorij tajribasi va rivojlantirish strategiyalari". Respublika ilmiy-amaliy anjumani tezislari to'plami. Buxoro. 2018. 305-308 b

SUN'IY INTELLEKTNING TURIZM SOHASIDAGI LOYIHA BOSHQARUVI VA OPTIMALLASHTIRISHGA TA'SIRI

Ochilov Nurbek Muxamat o'g'li - BMA magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola turizm sohasida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni va uning xizmat ko'rsatish, loyiha boshqaruvi, resurslarni optimallashtirish va marketing strategiyalarini shaxsiylashtirishdagi ta'sirini tahlil qiladi. Maqolada AQSh va Yevropadagi turizm kompaniyalarining sun'iy intellektni muvaffaqiyatli qo'llagan tajribalari ko'rib chiqiladi. Maqolada shuningdek, sun'iy intellektni joriy qilishda texnologik infratuzilma va xavfsizlik masalalari kabi muammolar va hal qilish uchun taklif qilingan yechimlarni ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, turizm sohasida innovatsiyalar, xizmat ko'rsatish, loyiha boshqaruvi, resurslarni optimallashtirish, marketing strategiyalari, chat-botlar, maxfiylik va xavfsizlik.

Kirish: So'nggi yillarda turizm sohasida sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining rivojlanishi va qo'llanilishi kengayib bormoqda. Sun'iy intellekt turizmni yangicha yondashuvlar bilan boyitib, uning rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shmoqda. Loyihalarni boshqarish va resurslarni optimallashtirishda SI texnologiyalarining o'rni va ahamiyati tobora ortmoqda. Bu texnologiyalar nafaqat turizm kompaniyalariga samarali va tejankor boshqaruvni ta'minlash, balki mijozlarga yuqori sifatli xizmatlarni ko'rsatish imkonini ham yaratadi.

Turizm sohasida loyiha boshqaruvi odatda ko'plab murakkab jarayonlarni o'z ichiga oladi, jumladan, manzillarni rejalashtirish, xizmat ko'rsatishni optimallashtirish, marketing strategiyalarini ishlab chiqish va mijozlar bilan aloqalarni boshqarish. Sun'iy intellekt bu